

2.1 : ระดับความสำเร็จของการควบคุมภายในและแผนบริหารความต่อเนื่อง (BCP) (5 เดือนแรก)

1.การวิเคราะห์การควบคุมภายในของหน่วยงาน

1.1 ประเมินความเหมาะสมการควบคุมภายใน 5 องค์ประกอบ 17 หลักการ [\(ดาวน์โหลด\)](#)

1.2 บทวิเคราะห์ การควบคุมภายในของหน่วยงาน

1.2.1 สรุปผลการประเมินการควบคุมภายใน 5 องค์ประกอบ 17 หลักการ (ตามข้อ 1.1)

กองคลังมีการประเมินผลการควบคุมภายใน 5 องค์ประกอบ 17 หลักการ ตามหลักเกณฑ์กระทรวงการคลัง ว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการควบคุมภายในสำหรับหน่วยงานภาครัฐ พ.ศ. 2561 พบว่าระบบการควบคุมภายในมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลเพียงพอที่จะทำให้การปฏิบัติงานประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ เป็นไปตามภารกิจกองคลัง และอื่นๆ ที่ได้รับมอบหมาย โดยผู้อำนวยการกองคลังและบุคลากร ได้ให้ความสำคัญกับการควบคุมภายใน มีการประเมินความเสี่ยงเพื่อระบุความเสี่ยง และวิเคราะห์ความเสี่ยงที่มีผลต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ กำหนดกิจกรรมการควบคุมที่ทำให้ความเสี่ยงนั้นๆ ลดลงหรือหมดไป และสอดคล้องกับปัจจัยเสี่ยงที่มีอยู่ โดยการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อสารที่มีอยู่ รวมถึงการจัดหาเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีคุณภาพและทันสมัย รวมทั้งการจัดทำโปรแกรมต่างๆ เพื่อใช้ในการทำงานทำให้เกิดกิจกรรมการควบคุมภายในอย่างเหมาะสม รวมทั้งมีการติดตามประเมินผล และปรับปรุงระบบควบคุมภายในอย่างเพียงพอเหมาะสมเป็นไปตามมาตรฐาน และหลักเกณฑ์ปฏิบัติการควบคุมภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐ

ถึงแม้ว่าหน่วยงานจะจัดระบบการควบคุมภายในไว้ดีอยู่แล้วแต่ความมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลของมาตรฐานการควบคุมต่าง ๆ ที่กำหนดไว้อาจแปรเปลี่ยนได้ตลอดเวลา อันเนื่องมาจากความเสี่ยงที่เกิดจากปัจจัยแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกองค์กร เช่น การเปลี่ยนนโยบายการบริหาร วัตถุประสงค์ เป้าหมาย และกระบวนการปฏิบัติงาน หรือการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ระเบียบ กฎหมาย ข้อบังคับที่มีผลกระทบต่อการทำงานและระบบการควบคุมภายในขององค์กร ซึ่งเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวก็อาจทำให้วิธีการควบคุมภายในหรือการตอบสนองความเสี่ยงที่เคยใช้ได้ผลดีในระยะที่ผ่านมาอาจใช้ไม่ได้ผลต่อไป กองคลังจึงดำเนินการติดตามระบบการควบคุมภายในและการบริหารจัดการความเสี่ยงที่มีอยู่และปรับปรุงให้เป็นไปตามมาตรฐานและหลักเกณฑ์ที่กระทรวงการคลังกำหนด เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าจะสามารถป้องกันหรือลดความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ และส่งผลให้องค์กรประสบความสำเร็จในระดับที่คาดหวัง

1.2.2 รายงานข้อสังเกต การตรวจสอบของหน่วยงานตรวจสอบ

- ผู้ตรวจสอบภายในประจำหน่วยงาน

รายงานผลการตรวจสอบของผู้ตรวจสอบภายในประจำหน่วยงานประจำปีงบประมาณ 2564

ไตรมาสที่ 4

จากผลการดำเนินงานผู้ตรวจสอบภายในประจำหน่วยงานประจำปีงบประมาณ 2564 ไตรมาสที่ 4 มีประเด็นข้อตรวจพบ คือ ผู้ยืมส่งใช้เงินยืมเป็นเงินสดเกินร้อยละ 20 จำนวน 1 ราย เนื่องจากผู้ยืมได้ประมาณการค่าเชื้อเพลิงสูงไป

- ผู้ตรวจสอบภายใน กรมอนามัย

ตามที่กลุ่มตรวจสอบภายใน ได้ดำเนินการตรวจสอบการดำเนินงานกองคลัง และเงินสวัสดิการกรมอนามัย ประกอบด้วย การตรวจสอบทางการเงิน (Financial Auditing) การตรวจสอบการปฏิบัติงานหรือการดำเนินงาน (Operational Auditing) การตรวจสอบเงินสวัสดิการกรมอนามัย การให้คำปรึกษา (Consulting) และการติดตามประเมินผลการตรวจสอบ (Monitoring) ระหว่างวันที่ 15 มีนาคม – 2 เมษายน 2564

ซึ่งได้ประชุมปิดตรวจในวันที่ 31 มีนาคม 2564 และได้ส่งรายงานผลการประชุมปิดการตรวจสอบภายในกองคลังตามหนังสือเลขที่ สธ 0925.02/124 ลงวันที่ 1 เมษายน 2564 โดยชี้แจงประเด็นข้อตรวจพบและข้อเสนอแนะ นั้น การปฏิบัติงานของกองคลังส่วนใหญ่ปฏิบัติครบถ้วน ถูกต้อง เป็นไปตามระเบียบฯ หลักเกณฑ์ที่กำหนด ไม่มีประเด็นข้อสังเกต ยกเว้นในส่วนของการตรวจสอบเงินสวัสดิการกรมอนามัย ปีงบประมาณ พ.ศ.2563 – 2564 (ตรวจสอบเดือน กรกฎาคม 2563 – กุมภาพันธ์ 2564) จากการสุ่มตรวจสอบทะเบียนคุมเงินสวัสดิการกับหลักฐานการรับเงินและใบเสร็จรับเงิน มีข้อตรวจพบดังนี้

ข้อตรวจพบ :

ออกใบเสร็จรับเงินล่าช้าไม่ตรงกับวันที่ร้านค้าโอนเงินเข้าบัญชีสวัสดิการกรมอนามัย คือ

- ค่าเช่าร้านอมเชอลได้รับเงิน 5 ส.ค.63 ออกใบเสร็จ 15 ก.ย.63 จำนวนเงิน 30,000.- บาท
- ค่าเช่าร้านลูกชิ้นปิ้งได้รับเงิน 31 ส.ค.63 ออกใบเสร็จ 8 ก.ย.63 จำนวนเงิน 1,700.- บาท

ข้อเสนอแนะ :

เมื่อร้านค้าโอนเงินเข้าบัญชีเงินฝากธนาคารสวัสดิการกรมอนามัย ให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบออกใบเสร็จรับเงินโดยเร็ว เพื่อเป็นหลักฐานในการรับเงินพร้อมนำส่งใบเสร็จให้ผู้ค้า เนื่องจากหากออกใบเสร็จรับเงินให้ผู้ค้าล่าช้า อาจได้รับการร้องเรียนได้

การดำเนินการตามข้อเสนอแนะ :

จากประเด็นข้อตรวจพบดังกล่าว กองคลังได้จัดทำหนังสือรายงานผลการตรวจสอบกองคลังและเงินสวัสดิการกรมอนามัย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 ตามหนังสือกองคลังที่ สธ 0903.03/875 ลงวันที่ 23 เมษายน 2564 ในส่วนที่มีประเด็นการตรวจพบและมีข้อเสนอแนะ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ตารางวิเคราะห์ความเสี่ยงการปฏิบัติงานไม่ได้ นำกระบวนการงานสำคัญของหน่วยงานมาวิเคราะห์ความเสี่ยง แต่นำกระบวนการที่คณะกรรมการระดับกรมกำหนดมาวิเคราะห์ความเสี่ยงเพียงกระบวนการเดียว

- คณะกรรมการดำเนินงานควบคุมภายในของหน่วยงานมีความเข้าใจคลาดเคลื่อนว่าให้นำกระบวนการหลักที่กรมกำหนดมาจัดทำตารางวิเคราะห์ความเสี่ยง เพื่อให้เป็นไปในแนวทางเดียวกันทั้งกรมเหมือนที่เคยดำเนินการในปีงบประมาณก่อนหน้า (ตั้งแต่ก่อนปีงบประมาณ พ.ศ. 2563) และในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 มีสถานการณ์ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) จึงทำให้การดำเนินงานควบคุมภายในของหน่วยงานไม่เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ ทั้งนี้การดำเนินงานควบคุมภายในของหน่วยงานในปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 กองคลังจะนำกระบวนการหลักสำคัญมาจัดทำตารางวิเคราะห์ความเสี่ยงตามระบบควบคุมภายใน เพื่อให้การดำเนินงานและการรายงานผลระบบควบคุมภายในของหน่วยงานเป็นไปตามขั้นตอนได้อย่างครบถ้วน ถูกต้อง

2. จากการสุ่มตรวจสอบทะเบียนคุมเงินสวัสดิการกับหลักฐานการรับเงินและใบเสร็จรับเงินพบว่าบางรายการออกใบเสร็จรับเงินล่าช้าไม่ตรงกับวันที่ร้านค้าโอนเงินเข้าบัญชีสวัสดิการกรมอนามัย

- กองคลังได้ดำเนินการควบคุม โดยกำชับให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานสวัสดิการฯ ตรวจสอบรายงานแสดงยอดเคลื่อนไหวของธนาคาร (Statement) อย่างสม่ำเสมอ โดยให้ตรวจสอบเป็นรายวัน และให้ดำเนินการออกใบเสร็จรับเงินให้ตรงกับวันที่เงินโอนเข้าบัญชีที่ปรากฏในรายงานแสดงยอดเคลื่อนไหวของธนาคารทุกรายการให้ครบถ้วน ถูกต้องตามข้อเสนอแนะ และระเบียบสวัสดิการกรมอนามัยว่าด้วยการเงินและการบัญชีของกองทุนสวัสดิการกรมอนามัย พ.ศ. 2556

- หน่วยงานตรวจสอบภายนอก สตง. ปปช. ปปท. คตป.

ตามที่สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินได้ตรวจสอบรายงานทางการเงินของกรมอนามัยสำหรับปีสิ้นสุด วันที่ 30 กันยายน 2563 และได้ออกรายงานข้อสังเกต พร้อมข้อเสนอแนะทั้งหมด 3 รายการ กรมอนามัยได้ดำเนินการตามข้อเสนอแนะของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินเรียบร้อยแล้ว โดยซักซ้อมความเข้าใจและแนวทางปฏิบัติงาน เพื่อให้หน่วยงานในสังกัดกรมอนามัยสามารถถือปฏิบัติได้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน และถูกต้องเป็นไปตามมาตรฐานการบัญชีภาครัฐและนโยบายการบัญชีภาครัฐ ต่อไป [\(ดาวน์โหลด\)](#)

1.3 มีเอกสารการวิเคราะห์ทบทวนสถานะวิกฤติ/ เหตุการณ์ฉุกเฉินที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานของหน่วยงาน

แผนดำเนินธุรกิจอย่างต่อเนื่องสำหรับการบริหารความพร้อมต่อสถานะวิกฤติ (BCP) ซึ่งต่อไปจะเรียกว่า แผนดำเนินธุรกิจอย่างต่อเนื่องฯ จัดทำขึ้น เพื่อให้ “หน่วยงาน” เตรียมความพร้อมองค์กร และสามารถนำไปใช้ในการตอบสนองและปฏิบัติงานในสถานะวิกฤติหรือเหตุการณ์ฉุกเฉินต่าง ๆ ทั้งที่เกิดจากภัยธรรมชาติ อุบัติเหตุ อุบัติการณ์โรคระบาด หรือการมุ่งร้ายต่อองค์กร โดยไม่ให้สถานะวิกฤติหรือเหตุการณ์ฉุกเฉินดังกล่าวส่งผลกระทบต่อหน่วยงานต้องหยุดการดำเนินงาน หรือไม่สามารถให้บริการได้อย่างต่อเนื่อง

การที่หน่วยงานไม่มีกระบวนการรองรับให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างต่อเนื่อง อาจส่งผลกระทบต่อหน่วยงานในด้านต่าง ๆ เช่น เศรษฐกิจ การเงิน การให้บริการ สังคม ชุมชน สิ่งแวดล้อม ชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน เป็นต้น ดังนั้น การจัดทำแผนดำเนินธุรกิจอย่างต่อเนื่องฯ จึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้หน่วยงานสามารถรับมือกับเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิด และทำให้กระบวนการที่สำคัญ (Critical Business Process) กลับมาดำเนินงานได้อย่างปกติในระดับการให้บริการที่กำหนดไว้ รวมทั้ง ลดระดับความรุนแรงของผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อหน่วยงานได้ กองคลังจึงได้จัดทำแผนดำเนินธุรกิจอย่างต่อเนื่องสำหรับการบริหารความพร้อมต่อสถานะวิกฤติ (Business Continuity Plan : BCP) ขึ้น [\(ดาวน์โหลด\)](#)

2.กำหนดมาตรการและประเด็นความรู้ที่ให้แก่ผู้รับบริการ (C)/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (SH) เพื่อการขับเคลื่อนการดำเนินงานตัวชี้วัด

2.1 กำหนดมาตรการ แนวทางการควบคุมภายใน

มาตรการ	PIRAB	หลักการและเหตุผล
1. สร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับการควบคุมภายใน และแผนบริหารความต่อเนื่อง (BCP) ให้แก่บุคลากร	Partner : สร้างการมีส่วนร่วมของบุคลากรกองคลัง Regulate and Legislate : เสริมสร้างการรับรู้ ความเข้าใจ ระเบียบข้อบังคับ หลักเกณฑ์และแนวทางในการปฏิบัติงาน	1. เพื่อให้กระบวนการปฏิบัติงาน และการควบคุมภายในของหน่วยงานเป็นไปตามมาตรฐาน กฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้อง และมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล เพิ่มมากขึ้น
2. กำกับติดตามกระบวนการควบคุมภายใน และแผนบริหารความต่อเนื่อง (BCP) ของหน่วยงาน	Advocate : พัฒนาสื่อและช่องทางการสื่อสารที่เข้าถึงบุคลากรกองคลังทุกระดับ	2. เพื่อให้หน่วยงานเตรียมความพร้อมในกรณีที่เกิดสถานะวิกฤติ หรือเหตุการณ์ฉุกเฉินต่าง ๆ ทั้งที่เกิดจากภัยธรรมชาติ

มาตรการ	PIRAB	หลักการและเหตุผล
	Build Capacity : พัฒนาศักยภาพบุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกระดับ	อุบัติเหตุ อุบัติการณ์โรคระบาด หรือการมุ่งร้ายต่อองค์กร โดยไม่ให้อาสาสมัครหรือเหตุการณ์ฉุกเฉินดังกล่าวส่งผลให้หน่วยงานต้องหยุดการดำเนินงาน หรือไม่สามารทำให้บริการได้อย่างต่อเนื่อง

2.2 กำหนดประเด็นความรู้การควบคุมภายในสำหรับบุคลากรในหน่วยงานและช่องทางการเผยแพร่ การให้ความรู้

ประเด็นความรู้	หลักการและเหตุผล
<ol style="list-style-type: none"> 1. หลักเกณฑ์กระทรวงการคลัง ว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการควบคุมภายในสำหรับหน่วยงานภาครัฐ พ.ศ. 2561 2. คู่มือปฏิบัติงานงานของผู้ตรวจสอบภายในประจำหน่วยงาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 3. พระราชกำหนดว่าด้วยการประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2563 4. ระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยการเบิกเงินจากคลัง การรับเงิน การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน และการนำเงินส่งคลัง พ.ศ. 2562 	<ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อเป็นแนวทางในการขับเคลื่อนให้บุคลากรของหน่วยงานมีความรู้ ทักษะ และพัฒนากระบวนการปฏิบัติงานให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ของหน่วยงานอย่างมีประสิทธิภาพ 2. เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของผู้ตรวจสอบภายในประจำหน่วยงานในการตรวจสอบ ควบคุม กำกับ ให้ถูกต้องตามกฎหมาย ระเบียบ ที่กำหนด

3. แผนการขับเคลื่อนการดำเนินงานตัวชี้วัด

มาตรการ	กิจกรรม/ขั้นตอน	ประเด็นความรู้	เป้าหมาย	ระยะเวลา ดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบ
1. สร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับการควบคุมภายในและแผนบริหารความต่อเนื่อง (BCP) ให้แก่บุคลากร 2. กำกับติดตามกระบวนการควบคุมภายในและแผนบริหารความต่อเนื่อง (BCP) ของหน่วยงาน	1. ทบทวนคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามประเมินผลการควบคุมภายใน กองคลัง	1. หลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการควบคุมภายในสำหรับหน่วยงานภาครัฐ พ.ศ. 2561 2. พระราชกำหนดว่าด้วยการประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2563 3. คู่มือปฏิบัติงานงานของผู้ตรวจสอบภายในประจำหน่วยงาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565	1	พ.ย. 64	ทุกกลุ่มงาน
	2. จัดทำมาตรฐานการปฏิบัติงาน (Standard Operation Procedure : SOP) และเผยแพร่บนเว็บไซต์ของหน่วยงาน		1	ต.ค. 64 – ก.พ. 65	ทุกกลุ่มงาน
	3. ผู้ตรวจสอบภายในประจำหน่วยงาน ตรวจสอบการปฏิบัติงานเบื้องต้นและส่งรายงานผลการตรวจสอบทุกไตรมาส ให้กลุ่มตรวจสอบภายใน		3	ต.ค. 64 – ก.ค. 65	ผู้ตรวจสอบภายในประจำหน่วยงาน
	4. จัดประชุมคณะกรรมการติดตามประเมินผลการควบคุมภายใน กองคลัง ติดตามประเมินผลการควบคุมภายใน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 รอบ 6 เดือน		1	มี.ค. – ก.ค. 65	คณะกรรมการติดตามประเมินผลการควบคุมภายใน กองคลัง
	5. คณะกรรมการติดตามประเมินผลการควบคุมภายใน กองคลัง ดำเนินการรวบรวมข้อมูลและรายงานผลการประเมินการควบคุมภายใน		2	ต.ค. 64 – ก.ค. 65 ขึ้นอยู่กับหลักเกณฑ์/ ขั้นตอนที่คณะกรรมการควบคุมภายในกรม อนามัยกำหนด	คณะกรรมการติดตามประเมินผลการควบคุมภายใน กองคลัง

มาตรการ	กิจกรรม/ขั้นตอน	ประเด็นความรู้	เป้าหมาย	ระยะเวลา ดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบ
	6. ดำเนินการตามข้อเสนอแนะของผู้ตรวจสอบภายในกรมอนามัยและภายนอกกรมอนามัยภายในระยะเวลาที่กำหนด		1	ต.ค. 64 – ก.ค. 65 ขึ้นอยู่กับ การเข้า ตรวจของผู้ตรวจสอบ ภายในกรมอนามัย และภายนอกกรม อนามัย	ทุกกลุ่มงาน
	7. สื่อสารให้ความรู้การควบคุมภายในแก่บุคลากร		1	มี.ค. – ก.ค. 65	คณะกรรมการ ติดตามประเมิน ผลการควบคุม ภายใน กองคลัง
	8. ปรับปรุงมาตรฐานการปฏิบัติงาน (Standard Operation Procedure : SOP) และเผยแพร่บนเว็บไซต์ของหน่วยงาน		1	มี.ค. – ก.ค. 65	ทุกกลุ่มงาน
	9. วิเคราะห์และจัดทำแผนบริหารความต่อเนื่อง (BCP)		1	ต.ค. 64 – ก.พ. 65	กลุ่มบัญชี
	10. สื่อสารและเผยแพร่แผนบริหารความต่อเนื่อง (BCP)		1	มี.ค. – ก.ค.65	กลุ่มบัญชี
	11. ทดสอบแผนบริหารความต่อเนื่อง (BCP)		1	มี.ค. – ก.ค.65	กลุ่มบัญชี
	12. สรุปผลการทดสอบแผนบริหารความต่อเนื่อง (BCP)		1	มี.ค. – ก.ค.65	กลุ่มบัญชี